

OULU

YLIOPPILASTUTKINTO

Laanilan lukion kakkosten vanhempainilta 9.11.2026

YLIOPPILASTUTKINTO

Ylioppilastutkinto antaa **yleisen korkeakoulukelpoisuuden** suomalaisiin korkeakouluihin ja sitä käytetään myös osana korkeakoulujen opiskelijavalintaa. Suomalainen ylioppilastutkinto antaa myös hyvät mahdollisuudet hakeutua ulkomaisiin yliopistoihin ja korkeakouluihin.

OULU

SUULLISISTA PÄÄSYKOKEISTA DIGITAALISEEN YLIOPPILASTUTKINTOON

1852
Säädös kirjallisista ylioppilas-kokeista

1874
Ylioppilaskokeet siirtyvät yliopistosta lukioihin

1919
Suulliset kokeet lakkautettiin

1972
Kuullun ymmärtämisen koe osaksi tutkintoa

1994
Mahdollisuus hajauttaa tutkinto kolmelle tutkintokerralle

2005
Rakenneuudistus: valinnaisuus kokeissa kasvaa

2019
Ensimmäinen kokonaan digitaalinen tutkinto

2022
Viimeisin rakenneuudistus ja tutkinto maksuttomaksi

YTL/Tiina Tähkä

VIIMEAIKAISTA JA TULEVAA

- **Arvosanojen vertailtavuuden parantaminen 2014-2016**
  - Arvosanat jaetaan normaalijakauman mukaisesti, mutta ei aineittain, vaan koko kirjoittajapopulaatiossa.
- **YO-kokeiden painoarvon lisääminen opiskelijavalinnoissa 2018 alkaen**
- **Uusi laki ylioppilastutkinnon järjestämisestä 12.2.2019**
  - Hyväksyttyjen ja hylättyjen kokeiden uusimista, oikaisuvaatimusta ja erityisjärjestelyjä koskevia muutoksia syksystä 2019 alkaen
- **Matematiikan kokeiden rakenteet muuttuivat syksyllä 2024.**
- **Abitti 2 –koejärjestelmä otettiin käyttöön syksyllä 2026.**

- **Suomi ja ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus –kokeet uudistuvat ja muuttuvat kaksipäiväisiksi keväällä 2027.**
- **Englanninkielinen yo-tutkinto rajoitetulle joukolle syksystä 2028 alkaen**
- **Kuvataiteen, musiikin ja liikunnan yo-kokeet syksystä 2029 alkaen**
- Suullinen kielitaito / puhumisen osakoe ja reaalikoeuudistus 2030-luvun alkuvuosina**?**

Laanilan lukion kirjoitustilat

Ylioppilaskokeita järjestetään
- Liikuntasalissa (100 paikkaa)
- Luokassa 404 (80 paikkaa)

Luokassa 404 on verhoilla eristetty pienryhmätila

Ensin täytetään luokka 404.

Istumapaikat jaetaan satunnaisesti.

Kokeita järjestetään myös yhteistyössä muiden lukioiden kanssa.

TUTKINNON RAKENNE

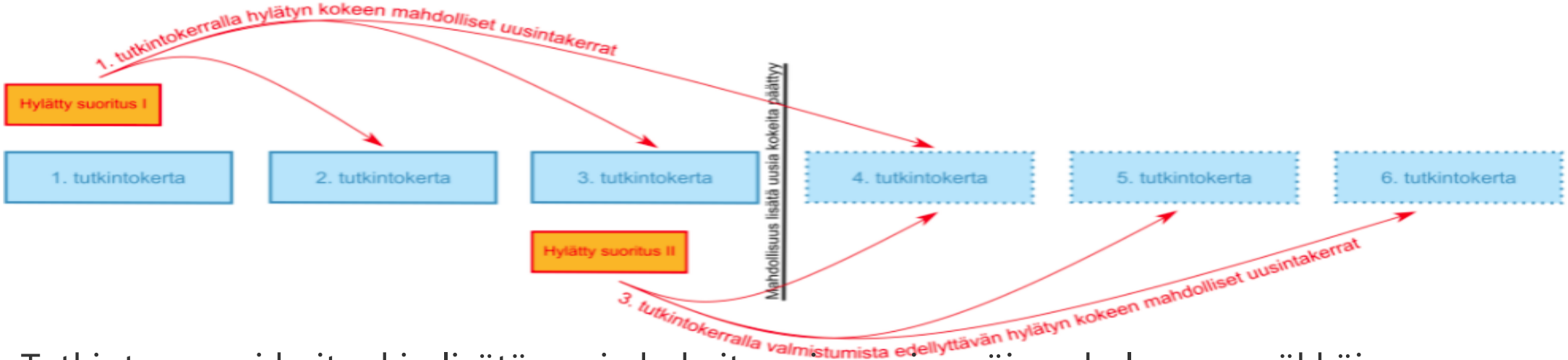
- Ylioppilastutkintoon on sisällytettävä vähintään viiden tutkintoaineen kokeet.

- Lisäksi kokelas voi suorittaa yhden tai useamman muun kokeen.

YO-TUTKINNON KOKEIDEN SUORITTAMINEN

- Ylioppilastutkinto tulee suorittaa **enintään kolmena peräkkäisenä** tutkintokertana (esim. kevät 2027, syksy 2027, kevät 2028)
  - **Hylätyn kokeen** voi uusia kolme kertaa kolmella seuraavalla tutkintokerralla.
  - **Hyväksyttyä koetta** voi uusia rajoituksetta.

- Tutkintoon voi kuitenkin lisätä uusia kokeita vain ensimmäisen kolmen peräkkäisen tutkintokerran aikana.

MATEMATIIKAN KOE

Osa	Tehtäviä	Kokelas vastaa
A	4–9	3–6
B (voi jakautua B1- ja B2-osiin)	4–9	3–6
Yhteensä	8–13	6–10

- A-osan palautukselle ei ole aikarajaa
- A-osassa koejärjestelmän laskinohjelmia on rajoitettu.
- B-osassa koejärjestelmän kaikki ohjelmat ovat käytössä
    - Palautettuaan A-osan kokelas ei voi enää palata sen tehtävien pariin.

- Erillistä laskinta ja taulukkokirjaa ei voi enää käyttää

OSALLISTUMISOIKEUS

- Oppiaineen pakolliset opinnot on opiskeltu ennen kirjallista koetta (vieras kieli, jossa ei ole pakollisia opintoja: vähintään kolme lukiokurssia (6 op) opiskeltu).
  - Vaadittavat opinnot on suoritettava kevään kokeisiin **3. periodin** ja syksyn kokeisiin **5. periodin loppuun mennessä**.

- Lukion rehtori voi evätä osallistumisen ylioppilastutkintoon tai siihen kuuluvaan kokeeseen, jos kokelas ei täytä ylioppilastutkintoon osallistumiselle säädettyjä edellytyksiä. Rehtorin tulee antaa osallistumisoikeuden epäämisestä perusteltu kirjallinen päätös.

SUORITUSSUUNNITELMA – MITEN HAJAUTAN?

- **<u>Hajauta harkiten!</u>**
  - **Ylioppilaskirjoitusten suunnitelma on pakollinen**

- Syksyn 2027 koepäivät ovat 20.9.- 6.10.2027

- 1. periodi päättyy syys-lokakuun vaihteessa
  - Päättöviikko yhtä aikaa yo-kirjoitusten kanssa

- Jos 1. periodissa on paljon opiskeltavia opintojaksoja ja monta kirjoitusainetta, molemmat kärsivät.
  - Määrällinen tasapaino opintojaksot vs. ylioppilaskokeet
  - Ennakointi / kesäopiskelun merkitys

ARVOSTELU

- Aineenopettaja tarkastaa ja arvostelee alustavasti

- YTL:n sensorit suorittavat varsinaisen arvostelun ainejaoksessa päätettyjen kriteerien mukaisesti
  - Anonyymius digitaalisten kokeiden myötä

- Kokelaan arvostellut koesuoritukset löytyvät Opintopolusta tulosten julkistamisen jälkeen (https://opintopolku.fi/oma-opintopolku/)

- **Tekniset virheet** korjataan välittömästi (yhteys opettajaan tai rehtoriin)

- **Oikaisuvaatimus** (60 €/aine) 14 päivän kuluessa tuloksista
  - YTL:n verkkopalvelussa kokelas itse, alle 18-vuotiaan huoltaja tai asiamies valtakirjalla
  - Arvosana ei voi laskea.
  - Maksun saa takaisin, jos arviointi muuttuu.

YLIOPPILAAKSI VALMISTUMINEN

- Kokelas valmistuu ylioppilaaksi suoritettuaan hyväksytysti
  - **ylioppilastutkintoon vaadittavat kokeet** sekä
  - **lukion oppimäärään kuuluvat opinnot**.
- Tutkinto voi tulla suoritetuksi myös hylätyn arvosanan estämättä, **kompensaatiolla**.
  - Kompensaatiota voidaan käyttää, jos kokelaan suorittamien muiden kokeiden arvosanat osoittavat tietoja ja taitoja sekä riittävää kypsyyttä, eikä kokelas ole kirjallisesti kieltänyt hylätyn arvosanan merkitsemistä todistukseen.
  - Kompensaatiota ei voida käyttää, jos koe on katsottu hylätyksi vilpillisen menettelyn tai tutkintojärjestyksen rikkomisen vuoksi tai kokelas ei ole saapunut koetilaisuuteen tai jättänyt koesuoritusta arvosteltavaksi.

KOMPENSAATIO

- Huomioidaan **vain tutkintoon vaadittavissa kokeissa** saadut hyväksytyt arvosanat.

Arvosana	Tarvittavat kompensaatiopisteet	Suorittanut neljä muuta tutkintoon vaadittavaa koetta esim.
i	10	i ja AABB i ja AAAC

- Kompensaatio tehdään automaattisesti, ellei kokelas toisin ilmoita (kirjallinen ilmoitus).
- Jos kokelas ei saa jossakin tutkintoon vaadittavassa kokeessa hyväksyttyä arvosanaa mutta tulee ylioppilaaksi kompensaation kautta, hän voi uusia hylätyn kokeen myöhemmin niin monta kertaa kuin haluaa.

ILMOITTAUTUMINEN

- Tutkintoon **ilmoittautuminen on sitova.**
  - Sähköinen ilmoittautuminen Wilmassa
    - Kevään tutkintokerralle viimeistään **1.12.** (26.11.2026)
    - Syksyn tutkintokerralle viimeistään **5.6.** (ensikertalaiset 18.5.2027, jatkajat/korottajat 4.6.2027)
    - **Koulun ilmoittamissa päivämäärissä voi olla vuosittaista vaihtelua.**

- Vaadittuihin viiteen kokeeseen tulee sisältyä vähintään yksi vaativamman tason koe (ks. Tutkinnon rakenne, dia 5).
- Kokelas voi ilmoittautua suorittamaan saman aineen eri oppimäärän koetta (esim. EA ja EC), jos hänellä on vielä oikeus lisätä uusia kokeita tutkintoonsa.
- Jos uuden oppimäärän lisääminen ei ole mahdollista, kokeen tason voi vaihtaa vain, jos saa vaativamman tason kokeesta hylätyn.

KOESUORITUSTA HEIKENTÄVÄN SYYN HUOMIOON OTTAMINEN

- Koesuoritusta heikentävä syy voi olla
  - sairaus tai vamma
  - kuulovamma, näkövamma
  - lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeus
  - erityisen vaikea elämäntilanne
  - opetuskielen puutteellinen hallinta (vieraskielisyys)

- Ensisijainen tapa ovat **koetilanteen erityisjärjestelyt**

- **Pistekorotus** ainoastaan kokeisiin, joiden arvosana ilman lisäpisteitä olisi hylätty.

- **Hakemukset** on toimitettava lautakuntaan **viimeistään 30.11.** (kevään tutkinto) **ja 30.4.** (syksyn tutkinto)
  - yhteys opinto-ohjaajaan tai rehtoriin **hyvissä ajoin ennen ensimmäistä kirjoituskertaa**, äkillisissä tapauksissa niin pian kuin mahdollista.

VILPPI JA RIKKOMUKSET

- Matkapuhelimen, älykellojen, -sormusten, -lasien ja muiden kuin sallittujen apuvälineiden tuonti koetiloihin on kielletty.

- Kokeesta ei saa poistua ennen sallittua aikaa.

- Seuraamukset vilpistä, sen yrittämisestä ja muusta rikkomuksesta:
  - tutkintokerran kaikki kokeet hylätään
  - jos menettely on ollut toistuva tai muuten erityisen vakava ja haitallinen, menettää oikeuden osallistua seuraavan tutkintokerran kokeisiin

MUISTETTAVAA

- **Ohjeisiin perehtyminen** on välttämätöntä (www.ylioppilastutkinto.fi , esim. ***"Tietoa kokelaalle"***)

- **Kokeisiin pitää tulla ajoissa (viimeistään klo 8.15).**
  - **Sairastumisesta ja muusta esteestä ilmoitettava rehtorille/apulaisrehtorille.**

- Kokeesta poisjääminen tulkitaan yrityskerraksi.
  - YTL voi hakemuksen perusteella erityisen painavasta syystä mitätöidä ilmoittautumisen.
  - Ilmoittautumisen mitätöinti ei pidennä tutkinnon suorittamisaikaa.

- Eväät läpinäkyviin ja etiketittömiin astioihin.

- Huolellisuus laitteiden kanssa
  - Tarvitaanko adaptereita?
  - Langattomat lisälaitteet on kielletty

- Jos aikoo valmistua keväällä, lukion oppimäärä (150 op) tulee olla suoritettuna huhtikuun loppuun mennessä, syksyn valmistujilla marraskuun alussa.

TUTKINTOMAKSUT JA YHTEYSTIEDOT

- **Viisi ensimmäistä koetta ovat maksuttomia**
  - Hylätyn kokeen uusiminen maksuton, paitsi jos
    - koe on hylätty, koska kokelas on jättänyt saapumatta kokeeseen
    - koe on hylätty, koska kokelas ei ole jättänyt koesuoritusta arvioitavaksi
    - koe on hylätty vilpin tai koetilaisuuden häiritsemisen vuoksi
- Oikeus maksuttomuuteen päättyy viimeistään sen kalenterivuoden lopussa, kun kokelas täyttää 20 vuotta.
- **Kuudennesta kokeesta alkaen koekohtainen maksu 41€**
- Maksu oikaisuvaatimuksesta 60 €/aine

*****

Rehtori Timo Kärkkäinen
044 703 9294
timo.karkkainen@ouka.fi

Apulaisrehtori Jarkko Himanka
050 577 9568
jarkko.himanka@eduouka.fi

- **www.ylioppilastutkinto.fi**

Todistusvalinnan pisteytykset 2026 ->

- Todistusvalinta ollut käytössä muutaman vuoden.

- **Uusi pisteytysmalli vähentää lukiolaisten paineita ja antaa heille paremman mahdollisuuden keskittyä itseään kiinnostaviin aineisiin.**

- Todistusvalinnassa pisteytetään **pääasiassa viisi ylioppilastutkintoainetta**. Poikkeuksena tästä on lääketieteelliset alat, biolääketiede sekä ravitsemustiede, joissa pisteytetään kuusi ainetta.
- Kaikilla aloilla yksi pisteytettävistä aineista on **äidinkieli ja kirjallisuus**. Äidinkieli ja kirjallisuus tarkoittaa äidinkielen ja kirjallisuuden kokeita suomen, ruotsin ja saamen kielessä sekä suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -kokeita.
- Useita pisteytystaulukoita
  - www.yliopistovalinnat.fi
  - https://www.ammattikorkeakouluun.fi/hakijalle/valintatavat/todistusvalinta/#yo-pisteytys